

Verszegénység, sápkór- láz, étvágyhiány, ideggyengeség ellen általánosan legjobbnak ösmert gyógyszer a

TOKAJI CHINA-VAS BOR,⁶²¹⁷

mely az orsz. egészségügyi tanács javaslatára belügym. engedéllyel látatott el. Kellemes ízű, kitűnő étvágyat gerjeszt, s a gyenge, sápadt tőknék és gyermekeknek gyorsan hoz a mag az erőt, élelenséget és egészséges arczszínt. Pórákt. Budapest, Kálvin-tér, Magy. korona gyógyszerár, honnan póstai utánvét mellett is kapható. — Raktárak nagyobb vidéki győgytárakban is vannak. — Minden üveg aláírásunkkal van ellátva. Sztupa és Krieger.

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

GARAY JÁNOS ÉLETRAJZA.

40 ARANY JUTALMAT NYERT PÁLYAMŰ.

IRTA

FERENCZY JÓZSEF.

GARAY JÁNOS ARCZKEPÉVEL.

Ara füzve 1 forint 20 krajczár.

Hölgyek titkára,

vagyis legújabb levelező-könyv nők számára. Harmadik bővített kiadás. Ara kötve 1 frt 50 kr.

Magyar cipő- s csizma-gyár és raktár Budapest, süti-utca. Károlykaszárnya bolt 3-ik szám

Braun M. W.

Szeplő

szájfolt, porcszék, bőrkétség, sömör a legrovidebb idő alatt meggyógyulnak a dr. Radis tanár kitűnőnek ismert arcz-pomádója által. Pak: fél adag 1 frt, egész adag 1 frt 80 kr. Postán 20 kral több a csomagolásért. Valamennyi főn elősorolt különlegesség egy-együl és kizárólag, a valódiság és siker biztosítása mellett a Szent Györgyhöz* címzett gyógyszerárban, Bécs V, Wimmergasse 33, kapható; hová minden levélbeli megrendelések intézendők. Köszönő iratok és bizonyítványok kívánatra megtekintés végett rendelkezésre állnak. 943 Árjegyzékek kívánatra küldetnek.

948

NŐI TOPÁN regatta erős zergebőrű szőzött kettős talppal, magas hegyes vagy széles sarakkal, pompás magyar dívat — — — — — 1 frt 2.50

NŐI TOPÁN magas csiggal szőzött kettős talppal finom brunnal erős szagrin vagy zergebőrű legfinomabb kiállítás — — — — — 1 frt 3.—

FÉRFI TOPÁN regatta angol vagy magyar dívat erős vikozos vagy zergebőrű szög. kett. talppal 1 frt 3.50

FÉRFI TOPÁN magas csiggal erős vikozos vagy zergebőrű háromszoros szőzött és srotolt talppal — — — — — 1 frt 3.50

60 cm. magas szék-csizmák vikozos vagy bagara bőrből háromszoros szőzött és szög. l talppal 1 frt 3.—

Videki megbízások utánvét mellett pontosan küldetnek.

Bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét legújabb termésű, kiváló finom ízű, erős „Havanna“ kávéra felhívni, melyet kilonként 1 frt 70 krajzával o. é. 3 kilós csomagokban — postai utánvétellel szállítok vidékre. — Tisztelettel 935

KOBELT GYULA,
Budapest, Mária-Valeria utca 7. sz.
Az üzlet alapított 1799-ben.

FILICZKY MIKSA,
Budapest, VI., Sugár-út 53. szám.

Uriuha-készítés. Fehéremű-gyár és vászon-áru raktár. Fügőnyök, fehérneműk és mellfűzők. Tisztító-intézet.

Ajánlja saját gyártmányu

uri-, női- és gyermek-fehéreműeket, mellfűző és nyakkendőket, továbbá vásznakat, asztalneműket és szövött árúkat a legdusabb választékban. Legújabb divatú férfi és női-tényűket finom, valódi 901 gyapjuszövetből, nagyon jutányos áron.

Kimerítő árjegyzék, minták és mérték-utbiztatással kívánatra ingyen és bérmentve. Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltenek.

KÁVÉ

jeles fajok, friss, illatos, nem festett 4 1/2 kilós csomagokban postán utánvétellel, vám- és bérmentesen, per 1 kiló, Netto.

CEYLON, gyöngy, finom zöldes — — — — — 1.98

MANILLA, gyöngy, világos zöld — — — — — 1.65

CEYLON, fin., kék 1.70

MOCCA, arab, finom 1.84

MOCCA, africea... 1.54

CUBA, nagysz zöld 1.80

MENADO, aranyosz., finom — — — — — 1.60

JAVA, zöld, erős — — — — — 1.36

DOMINGO, válogat. 1.40

SANTOS, szép, erős 1.30

RIO, szép, tiszta ízű 1.20

JAMAICA, erős, jó 1.14

R. MAITI TRIEST.

Magyarhon első, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

BRAUSWETTER JÁNOS SZEGEDEN

cs. kir. és m. kir. szab. chronometer és műörás, föltalálója az első egyedüli kules nélkül felhuzható remontoir inga-órának stb. stb.

Kifülete: London 1871. Kecskemét 1872. Bécs 1873. Ujvidék 1875. Szeged 1876. Fáris 1878. Székesfehérvár 1879.

ÓRÁK RÉSZLETFIZETÉSRE 10 évi jótállás mellett.

Arany- s ezüst zsebórák, nagy kules nélküli ingaórák (saját szab. d. találmányom szerint). továbbá minden egybenemű órák és ezüst óránczok előnyös részletfizetési feltételek és 10 évi jótállás mellett.

Levélbeli megkeresésekre pontosan válaszolunk. Képes árjegyzék kívánatra bérmentve. Javítások pont. eszközöltenek.

Magyarhonelső, legnagyobb és legjobb hírnevű óráüzlete.

HOWARDféle szab. háromvasu eke

mely minden eddigi szántás és ekeversenyen szemben a Clayton és Shuttleworth, Eckert, Vidacs, Ransomes Head és Jefferies, Kotzó, Sack stb.-féle háromvasú ekekkel az első díjakkal lett kitüntetve. — ajánlatik

NICHOLSON W. FÜLÖP
939 budapesti gépgyáros által, gyár-utca 48. szám.

KOTZÓ PÁL
gépezsmérnök
BUDAPEST
üllői-ut 18. sz.
a éni

GŐZCEPLŐKERETEKET. Járgánycsaplókat. Tisztítóceplókat járgány vagy géphajtásra. MALMOKAT.

Két- és hárombarázdás szab. ekéket. Vető- és arató-gépeket. Konkolyválasztókat. Rostákat, morzsolókat.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Eddig föltűlmutatlan

MAAGER VILMOS
osász. kir. kizárólag szab. valódi tisztított

CSUKAMÁJ-OLAJA
MAAGER VILMOSTOL BÉCSBEN. 726

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva s könnyen emészthetősége folytán gyermekek részére is különösen ajánlva és rendelve, mint a legtisztább, legjobb,*) legtermészetesebb és leghatásosabbnak elismert szer mell- és tüdő-bajok, görvély, sömör, kelések, bőrkétségek, mirigybajok, gyöngeségek, stb. ellen. — Egy üveggel 1 frtért gyári raktárban: Bécs, Henmark Nr. 3.**) valamint az osztrák-magyar birodalom minden gyógyszerárában és jónévvű fűszerkereskedésében, valódi minőségben kapható.

*) Legújabb időben több ország közönsége, tisztán májolajt tölt háromszögletű palackokba s megfűzött art. sz. Maager valódi tisztított s Dorsch-halmajolaját a közönségnek eladni. Hogy ily rászedéstől mentve lebeszen, szivkedjék mindenké csak azon palackokat Maager valódi tisztított Dorsch-halmajolajával töltötteknek elismeri, melyeken a palackon, rajlegyen, elszó kúpaton és használati utasításon a Maager név rajta van.

**) Ugyanott létezik a schaffhauseni nemzetközi kőolajkalkula-gyár, a Hall- és Roskol-féle neoyorki szőzött-gyár s a Hartenstein és Tára chemnitz-i olaj inoni gyárának raktára az osztrák-magyar birodalom számára.

15-ik szám 1883. BUDAPEST, ÁPRILIS 15. XXX. évfolyam.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 frt 1 félévre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt 1 félévre — 3 * Kihirdetési díjak: a postaiak meghatározott viteldij is eszolandó.

KATONA JÓZSEF.
(1792 — 1830.)

NAGYJAIT megérteni s megbecsülni nem minden kornak adatott. Sok homlokra, melyet a sokaságban észre sem vettek, vagy épen sárral dobáltak, csak az utókor teszi rá a megérdemelt koszorút.

De a milyen igaz az, hogy a ki a maga kora szükségének megfelelt, minden kornak élt, mert korabeli nagysága, kitűnősége s hasznosága emlékezőtben marad a későbbi korokra is: épen oly igaz az is, hogy az igazi nagyság, melyet saját kora megérteni s méltányolni képes nem volt, a valódi lángész, mely korát megelőzte s épen azért nem vihatta ki kortársai tapsait s megérdemelt, de megtagadott koszoruját, — nem hal meg a testnek halálával s egy későbbi, felvilágosultabb vagy igazságosabb kor megadja neki a magáét. Hajh, reá nézve már későn; de nemzetére örökké jókor.

Ez utolsó a Katona József esete.

csak nehezen tudták egész mivoltában felfogni. Nehány alkotó művésze, Egressy Gáboré s az idősb Lendvay Mártoné, Laborfalvy Rózáé (Jókainé) és Lendvaynéé s Bartháé az érdem, hogy a nagy tragédia egyes alakjainak a színpadon érvényt szereztek; mindenek fölött pedig a Gyulai Pálé, hogy az irodalomban azt oly tüzetesen, oly tudományos alapossgal, mint meleg lelkesedéssel, teljesen s elemelve megmagyarázta és igazán méltányolta s felállította arra a talapzatra, melynek magaslatáról országvilág láthatja, mit vesztettünk Katonában s mit birunk örökre «Bánk bán»-jában.

Egy, Katonával a legjobb magyar tragédia írójával egyenrangú, de nála sokkal szerencsésebb, mert ereje teljességében kifejldhetett elme, a legnagyobb epikus s a legtudósabb magyar költő, Arany János, szintén behatólag foglalkozott a Katona tragédiájával; de erre vonatkozó tanulmánya, részint csak az előkészületnél, töredékben maradt. Gyulai azonban teljes művet adott «Bánk bán»-ról és költőjéről — már 1860-ban is, akadémiai székfoglalójában s még inkább tavaly, a Kisfaludy-lásaság kiadásában megjelent életrajzi s irodalomtörténeti kitűnő művében, melyben már Katona egész pályáját, ifjúkori kísérleteit is, részletesen ismerteti s méltatja, s mely kétségkívül legkitű-

KATONA JÓZSEF.

nobb irodalomtörténeti monografiáink közt is az első sorban áll.

Katonát tehát, nemzete és irodalma ma már teljes mértékben s érdeme szerint értheti és méltathatja. Érti-e, méltatja-e eléggé valóban: nem tudók megmondani. Vigasztaló s lélekemelő jelenség minden esetben, a mint szülőváros, a tiszta magyar és hazafias Kecskemét, a szülőföldre oly méltán büszke nagy alföldi város, e büszkeségének s abba olvadó szeretete- és kegyelvének ismételt kifejezést ad. Már életében mint polgárt és tisztviselőt, munkás és hasznos fiát, megbecsülte s bizalmára méltatta. 1861-ben, új sétaterén, mellszobrát állította fel s ráaggatta a költő hódolata koszorúit, melyek sohasem szükölködnek megújítás nélkül. Fölápolta elhagyott sírját a régi temetőben s évenként fölkeresi azt kegyelvével. Most pedig szülőházát jelzi emléktáblával, újabb pályadíjt tűzött ki az öt éves órára s ünnepet rendez tiszteletére.

Szép az utódo kegyele: s a jelen esetben nemcsak teljesen meg van érdemelve, de igazság-követelte kárpótlás is a komor közönyért, mely a költőt életében környezte s dicső pályájától mintegy elriasztotta.

Katona József 1792-ben, hasonló atyától (ki takácsmesterséget folytatott), született Kecskeméten. Elemi tanulmányait ott végezte, de a felsőbbeket Szegeden és Pesten, hol bölcsészeti és jogot is hallgatott s már 1816-ban ügyvéd lett. De géniusza őt — abban a géniusz-nak oly kevésé kedvező időben! — a szinpadhoz vont. Az ifjú, ki mint gyermek is egyedül érezte magát az alföldi síkság virágos rónáján s szellemekkel társalgott, miután az emberek nem értették meg, 1816-tól 1820-ig Pesten lakva, mint ügyvéd, kevesebbet járt perei után mint a muzsák akkoriban még oly elzüllött társaságába.

A szinpad számára dolgozott, sőt álnév alatt fel is lépett, majd egy ideig rendező is volt, a sátrát a fővárosban — az uralkodó német színészet árnyékában zsellérként fel-felülő magyar társaságnál. Mily élet egy igazi lángésznek, a ki megelőzte korát s nem jőkor jött. A közönség tapsait s az irodalom koszorúit a vele egykorú Kisfaludy Károly nyerte, a ki — maga is ritka adomány szellem — inkább megértette korát s inkább megértetett általa s gyors keze- és termékeny szellemével inkább megfelelt az idő és pillanat szükségének. A «Kérők» és «Csalódások», a «Tárlások» és «Irene» költője mellett a «Lucza szeke», a «Comarumna» és a «Jeruzsálem pusztulása» iróját (vagy átdolgozóját) s a «Bánk bán» költőjét senki sem vette észre s az — vajj! mennyi lelki harc s belső elvészés keserve után! — elhallgatott. Pedig bármily nagy, hatásában és következményeiben fontos, korszak-alkotásában páratlan s egyes műveiben is sikeres a Kisfaludy Károly pályája: művei költői becsben összesen is aligha érnek föl — az egy «Bánk bán»-nal.

Katona, nem teremvén neki babér a szinpadon, melyhez lelke vágya vonzotta, megértetlenül, félreismerve, tört szívvél vonult vissza szülővárosába, mely — a költőt szinte nem érte — a derék polgárnak és jó tisztviselőnek legalább becsületet kenyeret adott. A hol bölcsője ringott, legalább ott végezhette be életét; s ott hajt ki sírja fölött a borostyán is.

Kárpótlás-e ez neki, magában s dicső hivatásával meghasonlott élete kimondhatatlan, bár elképzelhető szenvedéséért? Mi azt hisszük, hogy az. Mert hiszünk a halhatatlanságban, nemcsak az utókor emlékében való fennmaradás átvitt értelmében, hanem a lélek fennmaradásában is. S hisszük, hogy a Homér, Dante és Shakspeare egéből Katona is boldogan néz le szülőháza s az annak küszöbénél ünneplő sokaságra; a koszorukra, melyek sírját

és szobrát ellepik s a tapsokra, melyek fölzugnak, valahányszor alakjai a művészet által újra megelevenítve, a szin ködfátyolképeiben megjelennek s átvonulnak szemünk előtt.

Oh hadd zugjon is a taps, s üdvözölje «Bánk bán»-ban a királya — magas állása — s házi becsülete iránti hármass kötelességei közt lelkét szétépítő s tragikai összeütközéseiben erkölcsileg megsemmisülő Nagyurat; Peturban a trónhoz hű, de nemzete jogaiért véraldozatra kész magyar nemzetet, — s Tiborezban az emberség veleszületett, de elnyomott jogaiért annyi századon át feljajduló, ma már hála isten föl szabadított magyar jobbgyi typusát! Üdvözölje Melindában az ártatlan, szűz s szétépett női erényt! Valóban, a magyarság nyolczszázados aspirációit s a magyar férfit és a magyar nőt senki sem értette egy meg, senki sem fejezte ki jobban, mint Katona. S ezért kétszer halhatatlan. Mint tragikus költő, nálunk eddig utóéletlen nagyságban magaslik; mint a magyar jellem festője, örökre felülmulatlan marad.

Kettős nagysága, mint költő s mint nemzeti költő, bámulatunkra ép oly érdemes, mint rokonszenyünk s koszorúinkat nem tehetjük méltóbb helyre, mint küszöbére a háznak, mely őt szülte.

— a — r —

ÓDA KATONA JÓZSEF EMLÉKEZETÉRE.

(Kecskeméti szülőházának emléktáblával megjelölése alkalmából. 1883. ápril 16.)

— Dicsőretet nyert pályámu. —

Jelige: «Engesztelődjél sorsoddal.»
Katona.

Szülőházának drága, szép vidéke,
Te város, mely bölcsőmet ringatád,
Tögyökös magyarság ősi népe:
Fogadd fiadnak üdvözlő-dalát!*
A Veszta-tűz ég, melyen áldozának
Legjobbaink mindenkor a hazának,
S e Veszta-tűznél íme, zeng a Múza:
Örökkön élsz Te, Bánk bán Koszorúsa!

Mint a takácsnak forgó karikája:
Az évek száma gyorsan leperreg,
S hallgatva bús enyészet ül reája,
S romján feledve járnak emberek;
De itt, hol a szerény takács lakában
Ő napvilágot látta hajdanában:
A halhatatlan isten gyujta szikrát,
S az ihlett lélek tünder-fénye süt rád.

Jer, Géniusz, körítsd meg friss virággal
E házat itt, Dicsőnk szülőhelyét;
S hol annyi emlék mind csak Ő reá vall,
Idézd nekünk föl az ő szellemét,
Hogy szépre, jó- s igazra lelkesítsen,
Magasztosért s a szent honért hevítsen;
S tégy jelt azoknak, kik nyomunkba hágnak:
Kit szült e ház, hazánknak s a világnak.

Világnak ír az, a ki egy világot
Teremt a színen, mely él, tesz, beszél;
Távol jövőnek multban gyujt világot,
S föllángol rég kihagyott szenvedély.
Előtte áll az ember, jellemével,
Kit aljas érdek s égi cél vezérel;
Buktában is győz, lád erény, igazság,
S még győzve is lakol, sír, veszt a gaszág.

Im, itt a szinpad. S a lángész hatalmas
Művészlég rajt' életet terem.
Oh te teremő Költő diadálma,
Mutasd nekünk az eszményt s végtelent.
Az ötvenhárom éves sirt kitörve,
Fojtad a felejtést a mely sírgödörbe,
S jó, óriás te, kit korod nem értett,
Im, ismerünk már, lelkesülve érted!

Im, ismerünk már s lelked szárnyalásán
Álmélkodással csüngen a képzelet;
A jellemeknek mester-rajzolásán
Csodálva nézzük alkotó kezéd'.

* Szerző Kecskeméten született.

S mily honfi-érzés gyujta lángra Téged,
Mely agyvelőt ráz s az idegben éget!
Költője a magyar tragédiának:
Jó, írj nekünk s a késő kor fiának!

Jó, írj le nekünk Bánk bán lelki harozát,
A szíve mélyén örvénylő vihart:
Sápadni lássuk, meg' kigyúlni arczát,
Egy Oceán ő, mit vész folkavart.
Király, becsület, hon s hitves szerelme:
Kibontakozni hogy bír itt az elme?
Lépted alatt, hős Bánk bán, reng az ország,
S királyi lelked' kínok ostromozzák.

Jó, írj le nekünk a mint szép Melinda
Hű, mint az ég és tiszta, mint arany,
Ki gondolatban is csak meg sem inga,
És mégis oly igen boldogtalan, —
Gyöngé virágnak mint lón hervadása,
A cselszövő kéz néki sírt, hogy' ása, —
Hogy hull a porba a szív szűzi hamva —
Oh, jobb neked, hű, eltemetve, halva!

Jó, írj le nekünk a tüzes Petur bán,
Ki, mint az Aetna, ég s zúg, mint vihar,
Kit vasarvart hazája sorsa úgy bán,
S úgy tépelődik szent fájdalmival.
Magyar szabadság írva zászlalmával,
S minden csepp vére megpezsdül szavára.
Végso nyögése: átok, ellenére,
S horgése: áldás, drága nemzetére.

Jó, írj le nekünk az öreg Tiborezot:
A szenvedő szegény nép typusát —
Szemünkbe íme, most is köny lopódzott,
Sírátjuk ezt az örökös tusát.
Nem boldog a magyar, hajh, most se boldog,
Úgy-e te Költő? úgy-e égi boltok?
Menny s föld kinek teremte lón szavára:
Oh, nézz le Isten, e szegény hazára!

Oh, nézz le Isten az ég trónusából,
És áldd meg ezt a küzdő nemzetet.
Nép, mely körében szépet híven ápol,
S ily fiaikat szül, még el nem veszett.
Nép, melyre visszasüt szép mult sugára,
S babért tűz a nagyoknak homlokára:
El nem enyészik, az méltó, hogy éljen,
S győzőn halálon és ezer veszélyen.

— S most innepelj s légy büszke innepedre,
Nagy Katonánknak anyja, Kecskemét!
Ő hirt fűzött és dicsőnyt vont nevedre,
S te méltányoltad, első, érdemét.
Az ősz Idő nem árthat érdemének:
Rom lesz ez emlék, ám Őt zengi ének.
Oh, halhatatlan Költő, nagy szülöttünk:
Egy nemzet áld, légy hir-össilag fölöttünk!

SÁNTHA KÁROLY.

A GYÖRGY KOCSIS OSTORA.

Történeti beszéde.

Irta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

(Folytatás.)

V.

Egy rövid hónap elég volt arra, hogy a két nő szeretetének és szerelmének befolyása által Tunyogi Ferencz hitvei és meggyőződése egészen ellenkező irányt vegyenek. Igaz, hogy a két nőn kívül sokat segítettek ebben a német generálisok erőszakos eljárásai, a népnépmorgatása különösen a protestánsoknak jogtalan elnyomása is. Az ifjú ember most üres óráiban ráért arra is, hogy őseinek leveles lédáját fölkutassa s az ott talált oklevelekből meggyőződjék arról, hogy a lélekismeret szabadságának elnyomása mindig együtt járt a politikai rabszolgassággal s nemzete boldogtalanságával. A hályog leesett szeméről, s most már belátta, mily aljas szerepre használta fel az a kegyes urnó, kinek egyetlen szenvedélye a nagyvágyás volt; és ki hires volt arról, hogy ezen szenvedélyének és vakbuzgóságának kielégítésére képes volt a leglelketlenebb eljárásokra:

érdemének tartotta kizaklatni a protestánsokat egyházai és iskolái békés birtokából és gyakran elment a legvérengzőbb kegyetlenségig. A történelem azt mutatja, hogy ha a nő egyszer kivetkezett nőiességből s szenvedélyek karjaiba vetette magát, még kevésbé ismer korlátokat azok kielégítésében. Most már jól értette édes anyja egykori megütközését, midőn vele Homonnay nagyszerű ajándékát s azon érdemeket megismertette, melyekkel azt megszerezte volt. Most már ő maga rémült el legjobban, hogy talán főszeközéül szolgált egy véres polgárháborúnak, melyet nemzete nyakára hozott s mely annak könnyen megsemmisítésére vezetett.

Innen lehet megérteni, hogy midőn Rákóczi hadainak jobb szárnya Kemény János és Gaudi András vezérlete alatt a mezei hadakkal Szatmár alá érkezett, s hire járt, hogy Kálló megadta magát, a hajduság a fejedelem mellé állott és a nagyjelentőségű Kassa városát gr. Forgách Ádám szintén feladta, mire a szatmári vár feladása is bekövetkezett: Kemény János felszólítására a szatmármegyei nemesség között Tunyogi Ferencz is megjelent a nélkül, hogy édes anyjának nagyon kellett volna őt sarkalni arra, hogy részt vegyen a Rákóczi szabadságháborújában.

Mielőtt azonban a hadak tovább indultak volna, az eljegyzés Ferencz és Zsuzsika között megtörtént, még pedig a nagytekinetű Szuhányi és Tunyogi családok tagjainak jelenlétében, kik mindnyájan örültek, hogy a szép készütségű ifjú elhatározta magát családja hagyományaihoz képest a hadjárataban résztvenni.

Szatmár várának feladása után az ifjú Tunyogi Kemény János seregébe osztva az ország felső vidékére vonult; feladta lévén e seregrészeknek, hogy Ungmegeye felső részén, Varannó tájékán Homonnay berohanását Lengyelországból megakadályozza.

E közben a nádor is megindult a császári hadakkal s e miatt Rákóczi kénytelen volt a Varannóban és Homonnán elhelyezett hadakból a javarészt magához vonni, hogy a nádor alatt alávonuló jól felszerelt császári sereget kellő erővel fogadhassa. Eseregész színe-java Kemény Jánossal, Gaudiával és Bakos Gáborral a már Nógrádig előhaladt fejedelmi táborhoz csatlakozott s Homonna és Varannó tájékán nem maradt több pár ezer emberrel Kornis Zsigmond vezérlete alatt, ki ugyan maga derék és vitéz katona volt, de mint igen jószívű és lágy ember, kellő fegyelmet nem tudott tartani. Ebből azután az következett, hogy egy sötét zivataros éjszakán a Lengyelországból betört Homonnay János a fegyelméletlen kis sereget Homonnán meglepte, azok tetemes részét levágatta és igen sok foglyot ejtett.

Ez utóbbiak között volt a fiatal Tunyogi is, kit egy pár századmaggával az előre nyomuló Homonnay mint foglyot szállítottott Ungvárra, melyet a harcias szellemű grófné már akkor egészen hadi lábra állított volt.

Homonnay oldaltámadása miatt és hogy hadait összevonva, magát annál jobban erősítse, most Rákóczi is a Tisza mögé vonult, ugy hogy épen azon időben, midőn a foglyok Ungvárra érkeztek, Rákóczira nézve minden elveszítettnek látszott. De csakis látszott, mert ugyanaz nap vette a grófné férjének egy levelét, mely tudatta vele, hogy a svédok újból megindultak a híres Torstenson alatt, hogy a nádor hadseregének hátába törve Rákóczival egyesüljenek, ki e hirre szintén átletpte seregével a Tiszát és támadólag lépett fel.

Midőn a foglyok a vár udvarán sorakoztak s a grófné mint valami hadvezér, szemlét tartott felettök: a mint Tunyogit megpillantá, arca hirtelen elpirult, nem lehetett tudni, ijedében-e, vagy örömben.

— Hát kend is itt van Tunyogi uram? — kérdi a homlokán könnyen sebesült ifjú elé lépve. — Hogy került kend hazánk és házunk ellenségei közé?

Tunyogi a grófné arcának fellángolását a maga javára magyarázta és nagy alázatossággal mondá:

— Kénytelenségből nagyságos asszonyom: Szatmárt behódoltatták Rákóczi hadai s ha javát akarta, minden nemes embernek lóra kellett ülnie. Nekem pedig — folytatá jelentékenyen — kétszeres okom volt, hogy így háboru idején is feljuthassak a felvidékre.

A grófné ajakán e mentségre megfejthetlen mosoly ült.

— Jól van, — mond, — majd még beszélünk e dolgról.

Ezután folytatta a foglyok szemlét; s midőn azt berekeszté, várnagyának kiadá a parancsot:

— A foglyokat Jeszenő várába kell szállítani, mert itt nincs elég hely számokra. Tunyogi Ferencz uram pedig itt marad és feljön hozzám a palotára.

Szegény Tunyogi Ferencz most már szentül hitte, hogy kiszabadul a veszedelemből, melyet balsorsa készített számára. Az a megkülönböztetés, melyet egykori urója iránta tanusított, a többi foglyokkal szemben, adta e reménységet neki. Fél is tette magában, hogy színeskedve ugy viseli magát, mintha legelső híve maradt volna a Homonnay-háznak. Azt természetesen nem tudhatta, hogy a háboru új fordulata ő reá nézve egyértelmű a halális veszedelemmel. A ravasz és kegyetlen grófné ez alatt szobájába vonult s meghányta-vetette a dolgot, hogy mit kell az ifjuval cselekednie. Az kétségtelennek látszott előtte, hogy ha Rákóczi — az újabb fordulat szerint — győzelemmel nyomul előre s férjét Ungvártól elvágják: Ungvár okvetlenül ostrom alá kerül és sem ez, sem az ennél erősebb Jeszenővár nem fog hosszasan az ostromnak ellentállani. Azt is tudta, hogy Rákóczi György férjére, mint kijelölt vetélytársára fel van bízva s ha esetleg kezébe kerül, nem sok kegyelemre számíthat, de legjobban aggodott a felett, ha esetleg annak a híres gunyiratnak forrása földérintetnék, mert az esetben még élete megmaradása is kétséges lehet. E titoknak birtokában volt az ifjú Tunyogi s először azon gondolkodott, hogy az ifjut szorultság esetében, mint a pasquille íróját kiszolgáltatja a fejedelmi hadaknak; de azután eszébe jutott, hogy ez könnyen elárulhatja s természetesnek is fogják találni, hogy ezt az ő megbízásából tette. Nem habozhatott többé: az ifjut, titkával együtt, el kellett láb alól tenni. Alig ért meg a kegyetlen asszony lelkében ez elhatározás, midőn egyik bejárója, Balogi István jelenté, hogy a rab Tunyogi feljött a palotára és parancsait várja.

— Jól van, mindjárt megyek, — felelt a grófné, — hívja fel kend a várnagyot s terítsenek szokott helyére Tunyoginak is.

Tunyogi már most épen kétségtelennek tartá, hogy a grófné kegyét újból visszanyerte, annyival inkább, mivel a grófné számára fentartott külön kis asztal után, melyen annak ezüst evőszerei és római pénzekkel kirakott arany pohara állott, a várnagy mellé, közvetlen az ő helyét mutatták ki.

A szokásos asztal előtti kézmosás megtörtént; a jezsuita-páter is végig mondá rövid asztali imádságát, melyet Tunyogi ép oly keresztvetéssel kísért, mint hajdanában. Azután helyet foglaltak az asztalnál s a konyhamester nagy fedeles ezüst tálakban fölhorodta az ételt.

A grófné igen nyájasan kérdézősködött Tunyogitól édesanyjáról. Megkérdezte, ha örült-e

az adománylevelnek; nem látogat-e fel Ungvárra s több effélekét.

Mikor azután a második fogásnak vége volt, ismét nyájasan fordult hozzá a szavakkal:

— Még nem láttam, hogy pohárhoz nyult volna kend Tunyogi uram: nem szomjazott meg Homonnától idáig?

— Azt nem mondhatnám nagyságos asszonyom, — felelt az ifjú, — bizony azon a vidéken nincs annyi bor, hogy még a foglyoknak is juttathattak volna.

— Az igaz, — mond a grófné nem kis keserűséggel, — hogy a kendtek katonái mind felprédálták borunkat a tokaji pinczekben, de annyi mégis maradt, hogy kendet egy pohárral megkinálhassam.

Ezt mondva, ezüst korsójából saját pohárát teli tölté s oda nyújtá az ifjunak.

— Igyek kend... A szerencse forgandó: ki tudja, meddig élünk?

— Köszönöm nagyságodnak nagyuri kegyelmességét, — mond szabadozva Tunyogi, — jó lesz nekem az üveg pohárból; ne mondja hogy utolsóig nem jó asszonya voltam.

— Hát a nagyságod drága egészségére! — mond az ifjú felállva s az arany bilkomot fenékiig üritette.

— És a kegyelmedre élte fogytáig! — mond a grófné az asztaltól fölállva. — Jöjjön kend várnagy uram; egy kis dolgom van kenddel.

A várnagy követte a grófnőt szobájába, de pár perc múlva visszatért s kihívta az ifjú Tunyogit a tovább lakomások közül.

Midőn azután ezek az ebéd végével a vár udvarára lementek, ott találták az ifjú ember holttestét lefejezve, eltörzítot arczczal.

(Vége követk.)

SZERÉMI HERCEG ODESCALCHI ARTHUR.

Az országban alig van ma többet emlegetett név, mint a melyet e sorok fölé írtunk. Nem csoda! Egy minden igaz magyar szívében őszintén ápoló óhajítás megtestesülésének, tőlünk rég elzüllött testvéreink hazatelepítésének volt ő végrehajtó közege, ki hazafisága egész melegével ápolá szívében ezt az ügyet máris évekkel előbb, mielőtt általános nemzeti óhajtatás változott volna, s a midőn azzá lett: egész lelkesedéssel ajánlta föl szolgáltatás a lélekemelő kezdemény végrehajtására s meg is oldá, a mire vállalkozott, híven, becsülettel.

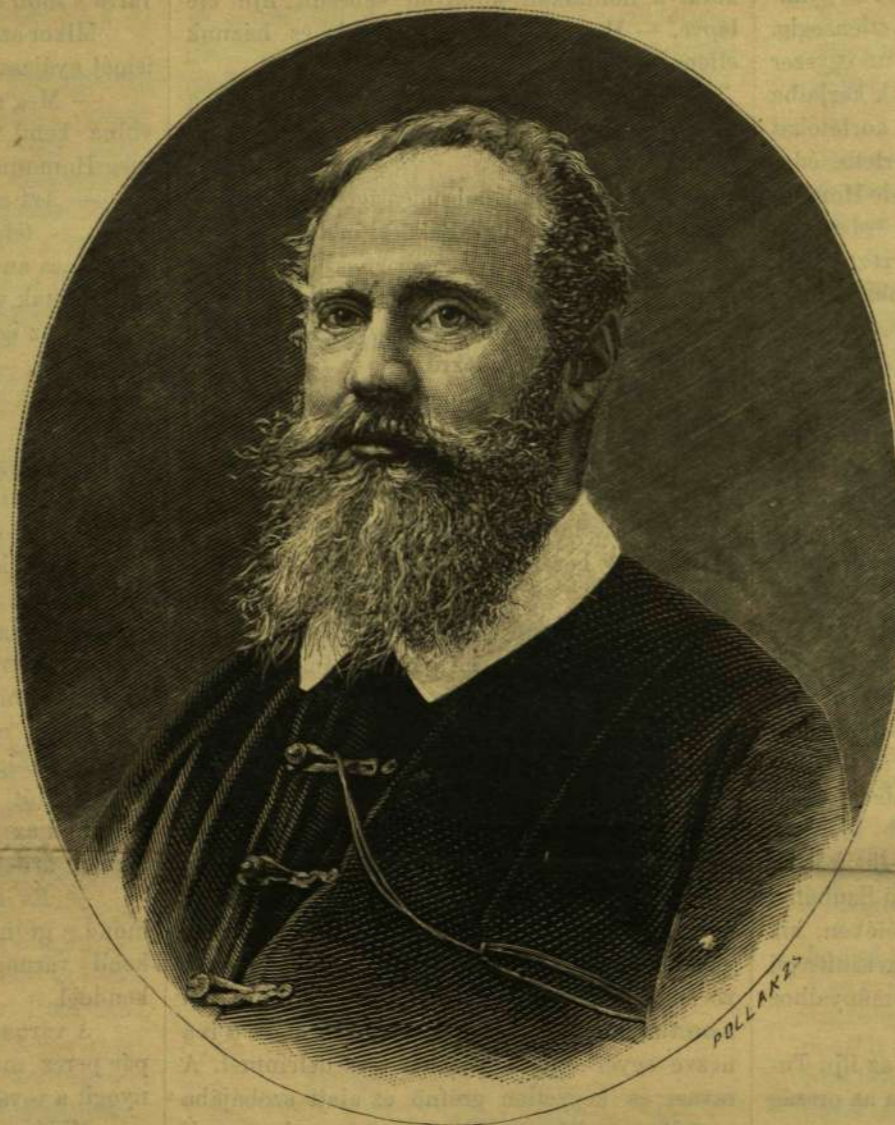
Neve egyszerre lett népszerű, a haza előtt, mely visszanyerte rég elvesztett fiainak ivadékeit, és az elhagyott honjukba visszatérők előtt.

Szerémi és ceri herceg Odescalchi Arthur olasz eredetű családból származott, mely Itáliának számos, történetileg is nevezetes férfiút nevelt. Így többek között a «római hercegi» címet viselő Odescalchi család egyik tagja, Benedek, római pápa is volt XI. Inceze név alatt. E XI. Inceze volt az, a ki 400,000 darab aranyat ajánlott föl a török elleni háborúra azzal a föltétellel, hogy az Odescalchi család Magyarországra települő ága a töröktől visszaveendő területekből kárpóttalassék. Így nyerte a család a kihalt Ujlakiak egykori uradalmait, illoket és Iregtet s egyuttal a szerémi herceg címet, melylyel először Odescalchi Lívius ruháztatott föl, ki az 1751-ki országgyűlésen nyerte meg a magyar indigenátust. Ennek fia Inceze cs. k. kamarás volt, a Krisztus-rend vitéze és a királyné fődvarmestere. Neve már a magyar kultúrorténetben is szerepel, a mennyiben 1778-ban 5000 főt adományozott a Ludoviceumra. Ennek fia, Ágost már egészen magyar volt, egy Keglevics grófnőt bírt nőül s gróf Szechenyi Istvánnak és b. Wesselényi Miklósnak legbensőbb barátai, s tanaknak őszinte terjesztői közé tartozott. Ő volt az, a ki Magyarországon az első

ezukorgyárt alapítá. Közéletünkben bizonyára nevezetes szerep várakozott volna rá, ha még fiatal korában el nem ragadja a halál.

Utána két fia maradt, az 1829-ben született Gyula és a bukovinai székely magyarok telepítése körül oly szép érdemeket szerzett Arthur, ki 1837-ben Szolozányban, Nyitramegyében született. Tanulmányait Pozsonyban, majd a lipcsei egyetemen végezte. Az abszolutizmus idejében sokat tartózkodott külföldön, különösen Svájcban, hol anyai nagynénjei, gróf Batthyány Lajosné, a kivégzett első magyar miniszterelnök özvegye és gróf Károlyi Györgyné töltek száműzetésük napjait. A két lelkes honleány társasága csak buzdító hatással lehetett az ifjú hazafiás érzelmekre. Később, főként édesanyja ösztönzésére Olaszországba, Rómába ment, hol a Lamoriciére francia tábornok alatti megszálló csapatnál vállalt szolgálatot. Nemsokára aztán visszatért hazájába, s midőn a magyar honvédséget fölléptették, századosi ranggal ebbe lépett s parancsnok lett a nyitrai zászlóaljnak. Mint ilyen igen sokat tett a magyar hazafiás szellem ébresztésére s a panszlávok üzemének ellensúlyozására. Az 1881-ki választások alkalmával a tapolezai kerület országgyűlési képviselőjévé választotta s ez óta a függetlenségi párt soraiban foglalt helyet, többször felszólalván különösen erdészeti szakkérdések körül.

A lángoló hazafiságon kívül bizonyos romantikai hajlam az, a mi Odescalchi Arthur herceget kiválóan jellemzi. Huzamos ideig lakott Balháson, Somogy megyében, hová birtokaira tótokat telepített, maga méregetvén ki számukra telkeiket s gondoskodván róla, hogy boldogulhassanak, úgy anyagilag, mint szellemileg, — a mi sikerült is, mert ma már a kiterjedt telepítvény nemcsak hogy jó módu és elégedett, de a

Ellinger fényképe után.

SZERÉMI HERCZEG ODESCALCHI ARTHUR.

magyarság számát is neveli, mert mind egy lábíg megmagyarosodott. Látjuk tehát, hogy a telepítés már akkor is kedvezet gondolata volt. Midőn somogyi birtokáról mostani kastélyába, a bars megyei Szikizóra költözött, ezt, noha rendelkezésére állt volna a vasút, egész középkori lovagmodorban, szekereken, lóháton, esatlások kíséretében tevő. Kastélyja is, mely szemben fekszik a Rákóczi-féle krussói várromokkal, egészen középkori modorban van berendezve, viárkokkal,

és lelkiismeretességgel dolgozik rajta s rengeteg a halmaz, melyet összegyűjtött. Nem egyéb az, mint az Árpád- és Anjou-házbeli magyar királyok korszakának Onomastikona, mely lehető teljes gyűjteményét fogja tartalmazni az ez időszakbeli okmányokban előforduló magyar neveknek. E munka méltán mondható unikumnak, a mennyiben eddig csak a németeknek van hasonló. De az Odescalchié ettől is előnyösen különbözik, mert a míg a német történeti

mellvédekkel körülvéve, s van benne egy fegyverterem, rendkívül gazdag fegyvergyűjteményével a legrégebb időkbelől. A bástyaszerű mellvédről két ágyú néz alá, melyek nevezetes vendég érkezéte mindig eldörögnek s az egész udvari cselédség középkori ösmagyar öltözetekben siet a fogadásra. A várkastélyt hét-száz holdnál nagyobb gyönyörű park keríti, mely csak egy hemzseg a rőt vadtól. Ezekre a herczeg, ki a legkitünőbb vívók és lövők egyike, golyóval tart vadászatot, s míg a közelebb bátorkodó vadat elereszti fegyvere csöve előtt, csak a távolabbikat veszi célba és nincs rá eset, hogy hibázza. A parkban táblások jelzik, a hol egy-egy nagyobb vad elesett s a távolságot, melyről a herczeg elejté. A 6—800 lépésnyi távolság még nem is tartozik a ritkaságok közé.

E férfias szenvedélyei mellé sorakozik még nagy előszeretete a történelmi es pedig leginkább a magyar történelmi tanulmányok iránt. Ebbeli nem közönséges jártasságának számos bizonyítékát adta már egy a történelmi társaság közlönyében, a «Századok»-ban, mint az akadémia kiadásában megjelenő «Történelmi Tár»-ban. De a munka, mely herczeg Odescalchi Arthur nevét legérdemesebb történetbúváraink sorába fogja helyezni, még befejezésre vár, noha számos esztendeje már, hogy a legnagyobb szorgalommal

BUKOVINAI CSÁNGÓ HÁZ.

Onomastikon egyedül a nevek közlésére szorítkozik, a magyar Onomastikon a nevek történeti bevezetésével s a mennyiben valamely név viselője történeti személy volt, egyúttal ennek rövid életrajzával lesz értékesebb téve. Történetírónk közül többen megtekintették a készülöben levő nagy munkát s nem győztek elég elismeréssel nyilatkozni annak immár készen álló nagy részéről, arról a szorgalomról, melylyel a herczeg e műven dolgozik, nagy buzgósággal gyűjtve, kutatván és betűzgetvén a régi okiratokat, honnan hasonló irányu megelőző mű híján, minden legkisebb adatát is kiböngésznie kell.

BUKOVINAI KÉPEK.

Megindult a modern népvándorlás. A nemzettestől elszakadt bukovinai nép — a mint ők mondják az «elszilánkolott» (elforgácsolódott) magyarság — áramlik ősi hazájába vissza. A világhistóriában ritkítja párját, a mi nálunk négy hónap leforgása alatt történt. A bukovinai magyarságról eddig oly keveset tudtak széles hazában, csak az írók egy kisdere üpolgatta emléket. Egyszerre megjelenik egy hattagu bizottság Bukovinából testvéri üzenettel, hogy ők hazajönni szeretnének, megjelennek az Al-Dunán, hogy — mint az ősi honfoglaló mondában áll — egy marok füvet és földet vigyenek magokkal a Duna partjáról, egy korsó vizet a Duna vizéből, hogy megláthassák az otthonmaradtak: jobb-e a magyarfű a bukovinainál, jobb-e Duna vize a Szucsava vizénél. Még előbb megjelenik egy munka: Keleti testvércink-

ról. Írója László Mihály maga is bukovinai magyar, a ki a magyar irodalom terén s a társadalmi életben oly szépen képviseli szülőföldjét. A nemzet kezébe veszi a bukovinai magyarság ügyét. Eleinte arról van szó, hogy ezer ember jöjjön be, utiköltségükre 20,000 frt szükséges. Egy bizottság alakul, a mely a társadalom s a kormány erélyes támogatása mellett

DRUSBÁCZKY JÓZSEFFALVI LEIKÉSZ ÉS JÓZSEFFALVI MAGYAROK.

diadalra vezető az ügyet. Mikor arra kerül a sor, hogy küldöttséget indít Bukovinába az ezer emberért: ezer helyett több mint kétezer jön haza; a nemzet fillérjeiből 20 ezer helyett ötven-ezer gyűl össze s a bizottság csángó-egyesületé női ki magát, az összes keleti magyarság hazatelepítésére.

Most, hogy egy része a bukovinai magyarságnak márithon van, úgy hisszük, nem lesz tán érdektelen egy pár sort szentelni nekik. Szinte rajtok ragadt már a csángó név, mióta egy füst alatt a moldovaiakkal, az igazi csángókkal, őket is annak nevezetik országszerte. Pedig nem győznek eléggé csodálkozni ők magok ez új keresztség felett, szinte vigasztalni kell őket, mert hát ők igazi székelyek, székelyek a javából, a kik épen azért bujdosnak világgá s állapodtak meg végre Bukovinában, mert ki akarták őket forgatni ősi nemzeti székelysükből s ők, hogy közönséges grancsárokká tésessenek, nem akarták. Székelysügből, úgy a mint száz év előtt voltak, hamisítatlanul megtartották Bukovinában is. Székely a beszédjük, alakjuk, ruházatjuk, házuk, életmódjuk, szokásaik, dalok, tánczuk, stb. a

férfiak épen úgy harisnyát (szőr nadrágot) viselnek, s felső ruházatuk szokmány, mint a székelyek, télen férfiak és nők egyaránt derékig erő bőr dalmányt hordanak, mellén s ujjain piros és kék kivarrással, a leányok szerezik az élénk színeket, ünnepi ruhájuk élénk veres színű szoknyából áll, hordják a hagyományos piros csizmát is, virágokkal csífrázott mel-

BUKOVINAI CSÁNGÓ LEGÉNY ÉS LEÁNY. (MÁTKAPÁR.)

HADIKFALVI TEMPLOM ÉS ISKOLA-LAK.

— Az új választmány e hó 12-én tartotta alakuló ülését Zichy Antal elnöklete alatt, ki bemutatta Ipolyi levelét, melyben megköszöni a megválasztást, de kijelenti, hogy ragaszkodik végleges lemondásához, melyet már előbb is közölt a társulat több vezetőjével. Meggyőződése, hogy újabb és képebb erő megnyerése a társulatnak nagyobb előmenetelre szolgálhat. A választmány azonban nem osztotta a véleményben, s elhatározta, hogy nagy érdemű elnököt küldöttsejleg kéri föl lemondása visszavonására.

Az orsz. régészeti társulat e hó 10-iki ülésén Pulszky Károly érdekesen értekezett a niello (melyet eddig fekete zománccnak tartottak) történetéről.

A niello nem zománc, hanem ezüstkéneg, réz kéneg és ólomkéneg keveréke, ami arany és ezüst tárgyak díszítésére felelő alkalmas. Benvenuto Bellini a világhírű olasz ötvös leírása nyomán ismertette a niello készítés módját és alkalmazását. A niello már Cellini előtt is ismeretes volt; kitűnik egy XI. században élt Theofilus német barát irataiból, de sőt már Plinius irataiban is nyomára találunk. Hogy a niello a távol keleten is mint ornamentális jellegű é. itény használtatott, több ritka szép becsű tárggyal igazolja, melyeket részben a nemzeti múzeum, részben gr. Andrássy Manó, részben pedig Egger Dávid bocsátottak rendelkezésére. A római korbeli emlékeknek, az ezüst fibuláknak egész sorozatát mutatta be, melyek tanújelei annak, hogy a niello az antik korban nagy elterjedésnek örvendett. Játagnókat, kardokat, pisztolyokat, óveket, gombokat s különféle régi tárgyakat mutatott be, melyeken a niello nyomai láthatók. A népvándorlás korában az ötvösség és díszítő eszközök kissé hátrébb szorult. Később kiváló ízléssel alkalmazták Lengyelországban s hogy a szomszédos Magyarországon is gyakorolták a niellozást technikáját, egy Andrássy Manó gróf birtokában levő kőköszívő üvegyárban és egy könyvtárlával igazolta. Az előadást a jelen voltak élénk tetszéssel fogadták s a számos műtárgyat, melyek közt egyik kiváló szép példány Szobieszki János lengyel király kardja, érdeklődéssel szemléltek.

A földrajzi társulat e hó 12-iki ülésén egy női tag: Tauscherne Geduly Hermin asszony, ki már egyszer tartott itt előadást, érdekesen értekezett a vallási Alpekre tett kirándulásáról, nevezetesen a Dame Blanche megmászásáról. Mult évi augusztus 7-én mászta meg a hegycsúcsot férje társaságában, két svájci vezetővel. A megmászás sok fáradsággal és veszéllyel járt, de a turisták gazdagon kárpótlókat a hegyvilág változatos tüneményei, melyeket vonzónak adott elő a felolvasónő. Hunfalvy Pálé lók köszönetet mondott a felolvasásért.

A természetudományi társulat e hó 11-iki ülésén Bartonik Géza a villamos halló és beszéző készülékekről tartott előadást, ismertette mindazon készülékeket, a telefont, mikrofont, condensatorokat, melyek a hang továbbadására és felfogására alkalmasak. Szólt a fény és hallás sajátságairól, megjegyezve, hogy érzékenység dolgában a fül versenyez a szemmel. Az előadásához a Calderoni-cég nagyszámú telefonikus eszközt engedett át.

A Petőfi-társaság e hó 8-iki ülésén Abafi Lajos olvasta föl Rényi Rezsőnek „A vallás befolyása Shakespeare” című művét értekezését, mely végtáig a helyeket, a hol a brit költő a biblia egyes helyeit teljesen egyszerű értelmű mondatokat, monológokat ad alájai szájába, Komocsi József Tóth Endre „Világ asszonya” című hosszabb elbeszélő költeményét adta elő; végül pedig P. Szathmáry Károly egy falusi rajzot („Sugár Laci nótája”) olvasott föl derült hangulat közt. A felolvasásokat zárt ülés követte, melyen Frankenburg Adolf veterán írónkat egyhangulag tiszteletli tagul választották, s a kecskeméti Katona-ünnepélyen a társulat képviselővel Szathmáry Károlyt, Abafi-Aigner Lajost és Neugebauer Lászlót bízták meg.

Wesselényi-egylet alakul Szilágymegyében, melynek célja a magyar nemzetiségnek a megyében megvédése, a népnevelés emelése, a hazafias szellem gyarapítása és a magyar államnely terjesztése. Az aláírási ívek május 1-ig a végrehajtó bizottsághoz Zilahra küldendők; a bizottság Szikszay Lajos elnöklete alatt Kerekes József, Dénes Lajos és Faluvégi Albert tagokból áll.

MI UJSÁG?

Ünnepélyek Alcsuthon. József főherceg család körében e hó 10-én fényes ünnepélyek folytak le: Mariska főhercegnő bérmálása és az újszülött főhercegnő keresztelése. A szertartást a bibornok-prímás végezte, s jelen voltak: Pauer János székesfehérvári, Zalka győri püspökök, Krusz Krizosztom pannonhalmi főpap, Rómer Flóris apátkanonok Nagy-Váradról; továbbá Koburg Ferdinánd herceg, a főhercegi család közel rokona. Az egyházi szer-

tartás a nagy ebédelőben folyt le, melynek rögtönzött oltárához a képet, szent Erzsébetet, Mariska főhercegnő festette. A földszízesben Margit főhercegnő is közreműködött. Dél előtt tíz órára gyűlt össze a család Koburg herceggel, b. Nyáry főudvarmesterrel, Graeff lovassági tábornokkal és Zichy Irén grófnő udvarhölgyével. A primás fényes egyházi kísérettel jelent meg, s a mise után kenetes beszédet tartott. Először a keresztelés történt meg. A kis főhercegnő Erzsébet Klotild Mária nevet nyert; a keresztszülők D'Annale herceg és a párisi grófnő, kiket Koburg Ferdinánd herceg és Mariska főhercegnő képviseltek. A bérmálás megkezdése előtt a bibornok-prímás Mariska főhercegnő előtt a hit erősségéről és a bérmálásról tartott vallásos fejtegetést. Zsolozsmák éneklése közt ment végbe a szertartás. Mariska főhercegnő a bérmálásban Erzsébet nevet nyert; bérma-anya a királyné, kit özvegy Koburg Ágostonné hercegné, Klotild főhercegnő édes anyja személyesített. A bibornok-prímás háladó imájával ért véget a szertartás. Tizenkét óra után nagy ebéd volt, melyen a bibornok-prímás emlékedett szellemű beszédben éltette a főhercegi családot. Erre József főherceg válaszolt, kiemelve, hogy az uralkodó ház iránt minden magyar embernek vonzódik a szíve és ő, mint magyar ember, ezt legelső sorban érezi. Mennyivel inkább éri azt most és mennyire dobog szíve, midőn az uralkodó családdal még közelebbi rokoni kötélék fűzi egybe, a miért is kéri az ég minden áldását a felséges uralkodó család minden tagjára, ugyanezt kívánja a távollevő keresztülőkre. Végül anyósára, özvegy Koburg hercegnőre mond felköszöntőt, kívánja, hogy legfiatalabb unokájában még hosszú éveket át lelje örömet. Koburg Ferdinánd herceg francia nyelven József főherceget és a bibornok-érteket köszöntötte fel. Ebéd végével Klotild főhercegnő fogadó termében cserle tartott, hol a kis főhercegnőt az összes vendégkoszornak bemutatatták. Innen a vendégek a fegyvertérbe vonultak, hol kávét és szivárokat szolgálták fel. Itt Margit főhercegnő József főherceg fűmei kertjében termelt ibolya-bokrétákat osztott ki minden vendégnek, József főherceg pedig Párisból érkezett, szépen kiállított s a főhercegi család címerével ellátott dobozokat adott emlékül, melyek a legfinomabb czukorkákat tartalmazták. Az ünnepélyesség után József főherceg Simor hercegeprímásnak, Zalka és Pauer püspököknek és Krusz főpapnak arany lánczont függő, drágakövekkel kirakott értékes főpapi keresztet ajándékozott. A ceremóniások szintén kaptak asztalra helyezhető ezüst keresztet.

A kecskeméti Katona-ünnep a Kisfaludy-társaságot Gyulai Pál vezetése alatt Csiky Gergely, Degre Alajos és Dalmady Győző képviselik. Ezek, valamint az akadémia küldöttei a vasárnap esti vónattal indulnak. Az ünnepély e hó 16-án, hétfőn lesz, s délelőtt 11 órakor indulnak a városból. „Bánk bán” költőjének szülőházához. A dalegyet éneke után dr. Szeles József főbírózás előtt tart megnyitó beszédet, ezt követi Gyulai Pál ünnepi beszéde; majd Felki Miklós szavalja el dr. Csengeri János pályanyertes ódáját; ezután Szász Károly az akadémia és Gyulai még a Kisfaludy-társaság nevében szólnak. Az ünnepély után lakoma lesz a kaszinóban; este díszelőadás a színházban. Ugyan e napon leleplezik Katona ércszobrát is. E szobor, mely Tomori Anasztáz költségen készült, sok évig a fővárosban a nemzeti színház előtt állt, de egy nagyváros művészi igényeinek nem felelő meg, Tomori a költő szülővárosának ajándékozta.

Nemzeti ünnepek. A történelmi társulat legutóbbi ülésén, mint említtük, két indítvány történt. Egyik Bánó József, ki az ezeréves jubileum megünnepelésé azzal is emelni akarja, hogy 25,000 frnyit jutalom tüzessék ki a magyar nemzet mint államalkotó tényező történetének megírására; a másik pedig Thaly Kálmán, ki Budavár 1686-iki visszafoglalásának kétszázados megünnepelésére adott be indítványt. Mind a kettő megvitatására külön bizottságot alakított a társulat. Ez a Bánó indítványára nézve azt tartja legelőszérűbbnek, hogy az országgyűléssel közöltessék, arra kéréstől a törvényhozás, hogy a kormány által megállapítandó programra ez is felvessék. Thaly indítványának pártolására pedig a főváros közgyűlését kéri föl.

A csángó-magyarok itthon. A bukovinai magyarok második és harmadik csoportja e hó 11-én délután érkezett meg Nagy-Györgyfalvára, hol Nagy György kormánybiztos fogadta őket, szívökre kötve a hazaszeretetet; a mit Lőrincz istenségi jegyző ünnepélyesen meg is ígért nekik. Most már do-logban vannak mindnyáján. Kétezerrel több a behozott csángók száma. Ezek beszállításának vasuti és gőzhajói költsége 28,000 frt volt. A további teendőket a csángó-magyar egyesület fogja intézni, mely e hó 29-ikén tartja alakuló gyűlését. Az ideiglenes bizottság, mely csak arra alakult, hogy az első ezret haza hozza, betöltte feladatát. Ez a bizottság, melynek élén Somssich Pál annyit fáradozott, a hozzá begyűlt pénzéből (52,000 frt) még 24,000 frtot helyeztet el a takarékpénztárban. Samassa érsek 10,000 frtot ajánlott föl, de Somssich csak 500 frtot fogadott el, a többi visszatartani kérte templom és iskolaépítésére. Közelebb felhívások fognak megjelenni, melyek a csángó magyar egyesületbe való belépésre szólítják föl a közönséget.

Mailáthért fényes requiemeket tartanak még mindig országsszerte. Budapesten e hó 9-én a kir. kuria, e hó 12-én pedig a Szent-István társulat rendezett gyászmiséket. A bűnyomozásban most már megvan az a kívánt eredmény, melyet a rendőrség a gonoszított óta kívánt elérni. Spangút végre e hó 12-én este elfogták Pozsonyban.

A várhegyen egy nyilvános helyen ismerték rá Spangára a személyleírásból, s egy asszony ment jelenteni a rendőrségnek, hogy Spangához hasonló ember mulat ott. Schwingsenschlögler rendőrfelügyelő sietett a megjelölt házba, de Spanga éppen akkor távozott onnan, a hátsó ajtón. A rendőrfelügyelő azonban nem tévesztette szem elől, követte a városba. Spanga észrevette, hogy nyomában van valaki, futni kezdett a Spender-féle fogadóig. Itt a rendőrsízt megragadta. Spanga hírtelen kiszabadította magát, revolvert rántott elő s háromszor magára lőtt. Egy lövés szájába furdott, s a golyó a szájpadrálmál akad meg. Az elfogott azonnal bevallotta, hogy ő Spanga. Sebe erősen vértett, s rögtön orvos segélyt alkalmaztak. A golyót kivették. A seb súlyos, de úgy látszik nem életveszélyes. A mint Spanga magához tért, azonnal vallatni kezdték. Bevallotta, hogy ismeri a befogott Bereszt és Járvot, de már régen nem nem találkozik velök. A gyilkosságban való részességét tagadja. Állítása szerint azért szökött meg, mert Schwarzer tébolydjában ő követte el a betörést, s miután az újságokban olvasta, hogy ismerőseit befogták, s attól tartván, hogy őt is gyanuba veszik, megszökött Budapestről, és Bécsbe ment. Ugy látszik, Spanga olvasta a hírlapokat, s első vallomását e szerint alkalmazta. Találták nála 52 frtot és testszínű angol tapaszt, melyely arcának seborradásait takargatta. Spanga most az országos kórházban van, s gondosan ápolják.

Greguss végrendelete és a Kisfaludy-társaság. Az elhunyt Greguss Ágost végrendeletét a napokban közölték hivatalosan a Kisfaludy-társasággal. A hátrahagyott vagyon 50,000 frtra van téve, melyet az özvegy élvez haláláig. Azután két részre osztandó, felét a megjelent rokonok kapják, másik felét pedig, 25,000 frtot, a Kisfaludy-társaság, s az összeg kamatait Greguss-jutalmazásokra jelölté.

Az első évit kapja a megjelent legelőszérűbb széptani vagy kritikai, irodalomtörténeti könyv, azután évenként sorban, a legjobb festmény, szobor, szinpad alkotás (a legkitűnőbb játszó szerep), fővárosi épület, hazai zenemű, stb. A különféle műtermékek megbírálásánál befolyás van adva akadémiai, képviselőválasztási társulatnak, nemzeti színháznak, építész-egyletnek, zenekadémiának. A jutalmak mindig december 9-dikén andandók ki, az ő boldog házassága megköszönésé évfordulóján.

A Schulverein tudósai a magyarok ellen. Említtük, hogy Kiepert német tudós a német lapokban nyilatkozatot tett közbe, tudatván, hogy a magyar földrajzi társaság által tíz év előtt kapott díszlevelet, mely tiszteletli taggá választását tudatta, visszaküldi. A német tudóst az bősztette föl, mert a „Földrajzi Közlemények” februári füzetében egy megjegyzés van, mely arról szól, hogy több magyarországi helynévnek az abszolút uralom a bécsi kormányzat alatt erőszakosan adott német hangzását változtatás vagy fordítás által, s hogy e hamisított és nem szokásos nevekhez a német kartografusok és kiadók eszökönnyesen ragaszkodnak a Magyarországról kiadott könyvekben és térképekben. Ebben látta Kiepert a német tudományosságának lábbal tapodását. Hunfalvy János, a földrajzi társaság elnöke, most válaszol Kiepernek, s példákkal igazolja, hogy az

abszolutisztikus kormány hány magyar városnevet erőszakosan németre keresztelt. Így Rimaszombatot elneveztek Steffelsdorfnak, Barst Biesenburgnak, Kékköt Blautsteinnek, Bojczát Oehsenburgnak, Dévát Diemrichnek, Szitás Kereszturt Siebkruznak, Nagy-Enyedet Straszburgnak, Zilahot Zillenmarktnak stb. A mi Kiepernek azt a kérelmét illeti, hogy nevét a magyar földrajzi társaság tiszteletbeli tagjainak sorából kitöröljék, azt válaszolja Hunfalvy, hogy ez meg fog történni s ha Kiepernek kívül a német Schulvereinek más tagja is lenne a földrajzi társaságban, kívánatra kitörölnek az is.

A nemzeti színház villamos világításán már régen dolgoznak. Az épület mögött, a régi fűvészkertben, föld alatti nagy helyiséget építettek, melyben a gőzgép lesz elhelyezve, honnan a füstöt csatorna vezeti el. A nyáron valószínűleg már elkészül minden. — *Bessen* pedig az operaszínházat telefonon akarják összekötni egyes lakásokkal, hogy otthonról lehessen hallgatni az éneket. A vállalkozók már beadták kérelmüket a színházak főintendánsához.

Az első löverseny. E hó 8-án volt a fővárosban az első löverseny, hűvös időben, de elég szép számú közönség jelenlétében.

A megnyitó versenyben (800 frt) négy párja közül a gr. Sztáray János „Miner”-je győzött; a kísérleti versenyben (2000 frankos állami díj) szintén négy közül, szintén gr. Sztáray János egy névtelen lóva; az Eszterházy-díj (525 frt) két ló közül megint gr. Sztáray lovának, a „Kis babának” jutott, de a Welter-Stakes száz aranyát a Fáy-Halász Gida névtelen lóva elragadta Sztáray „Délibáb”-ja elől. A futatásokat gátverseny (700 frt) fejezte be, három párpával, melyek közül a hg. Esterházy Pál „Chère amie”-ja nyert.

A „Jogtudományi Közlöny,” április 13-iki (15-iki) száma következő tartalommal jelent meg:

A római jogból mit és miként tanítsunk. Dr. Vécsey Tamás budapesti egyetemi tanártól. — Külföldi joglet: Az olasz jogirodalom 1880—1882. (J. Szaklapok.) Dr. Dell'Adami Beszéd budapesti ügyvédől. — Törvénykezési Szemle: A végrehajtási eljárásról szóló 1881. évi LX. törvények 78. §-ához. Sz. K. budapesti ügyvédől és Tala sky István országgyűlési képviselőtől. — A B. T. K. 359. §-ához. Bodor László kolozsvári kir. alügyvédől. — Az osztrák polgári törvénykönyv 1500. §-a. X-től. — Különfélék. MÉLLEKLET: Curia határozatok. — A budapesti kir. tábla elvi jelentőségű határozatai. — Dr. Fayer László jogszegyleti előadása a bünygi bíróságok szervezete tárgyában.

—x— **A Margit-gyógyvíz hirdetésére,** mely lapunk mai számában olvasható, felhívjuk a közönség figyelmét. — A Margit-forrás vize szerencsés vagy összetétel, kevés szagú, de valamennyi vizeknél gazdagabb, felhígított szénvattatartalmú fogva, mint gyógyvíz nem csak hasonló a külföldi híres Selters-Quellenberg-Gieshsübl stb. vizekhez, hanem gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is mulja, — a mit nemcsak hazánk, hanem a külföld legelső orvos tekintélyei igazolnak. — Borral vegyítve a legkellemesebb és legédeszegebb ital nyújtja. Ejeles magyar terményt ajánljuk ugy az orvos urak, mint a közönség figyelmébe.

—x— **Rosner Henrik** tyukszeműtőnek több hirdetése jelent meg közelebb lapunkban, melyekben Ordódy Pál, Mocszary Lajos, Thaisz Elek és mások bizonyítványait is közli, a melyek mind arról tanuskoznak, hogy Rosner tájadalom nélkül és igen gyorsan, gyökerestől irtja ki ez alkalmatlan portékákat. A műtétet kicsiny, fehér csontmetszővel végzi a tyukszemeken. Rosner lakása Budapesten: Wundtvar, I. emelet, 9. ajtó.

HALÁLOZÁSOK.

MATOLAY ELEK, fővárosi ügyvéd, a nemzeti torna-egylet elnöke, a fővárosi bizottságának, az orsz. közoktatási tanácsnak tagja, meghalt e hó 9-én, 47 éves korában. A legelőszérűbb férfiak egyike volt, kinek a tornázás úgy Magyarországon oly sokat köszönhet; ugyazólva ő volt az, ki az utolsó évtizedekben minden ilyen moggalomnak élén állt, s kinek nevéhez fott a torna-ügy fejlődése hazánkban. Maradandó emléke fardozásainak a nemzeti torna-egylet, melyet virágzásra emelt, s mely a legkiválóbb magyar szellemű testületek egyike. Az egylet sokat küzdött, míg Matolay burgalma megszabadította a súlyos terhekről, s folytonosan működött megszűrlődésén, kiterjesztésén, úgy hogy ma már az egyesület a fővárosi társadalmi életben is jelentékeny szerepet visz, és díszes nagy csarnokát szívesen és sokan fölkeresik, ki napi foglalkozásuk után a testedzés szükségét érzik. Az elnök művelt, előzékeny modora, az ügy iránti nagy megébe,

mithologiai Polyphem cikloppsal, a Galatée megvertét imádójával? nem tudjuk. De így a mit van, nincs annyi benső érdeme, hogy hosszúságával fogva a közlés nehézségét felbontsunk. Szerzője kívánsága szerint cselekedtünk vele.

B. I. Régi költemény. (Egy igazán szerető, stb.) Olyan nagyon régi nem, hogy csupán régisége becsessé tenné; legalább nem látszik oly réginek a maga a beklődő sem tartja annak, midőn valószínű keletkezését a mult száma végére teszi. Nem közöljük, de illetékeseknek adtuk.

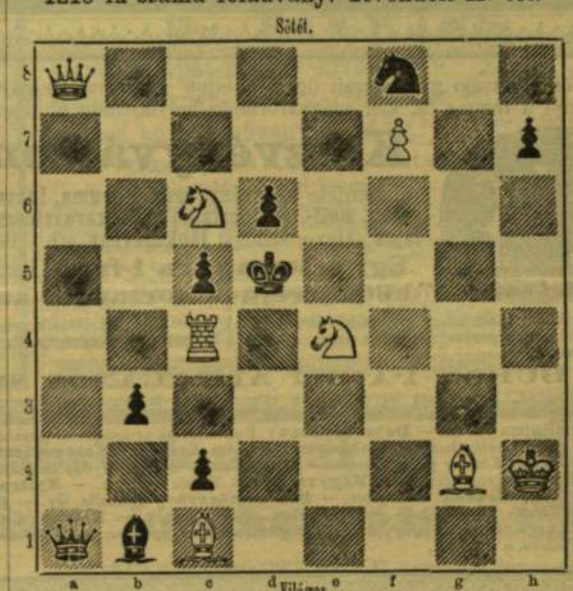
Sz. Fehérvár. Előfizető. A kiderített egyén lakásáról semmi tudomásunk; sőt maga az illető egyén is teljesen ismeretlen előttünk.

Deák. T. P. A kérdéses ügyben felvilágosítást nem adhatunk. E részben a különböző postahivataloknál különböző szokás divik. Legjobb lesz előkérni a postamesterrel azon felsőbb rendeletet, melyre követelést alapítja.

Nem közöltetők. Arva gyermek. — Este. Sójahj.

SAKKJÁTÉK.

1218-ik számú feladvány. Tivendell H.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1213. sz. feladvány megfejtése.

Berger J.-tól.
Megfejtés.
1. B4—f7. Fg1—e3: (a)
2. B7—c7. t. sz.
3. Vd8—d5 matt.
1. — a. Bc6—e4:
2. Vd8—d5. K v. c6—d5:
3. B7—f5—e7 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Falöp József. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapesten K. J. és F. H. Andorfi Sándor. Nagy-Váradon Németh Dezső és Szilágyi Keve. A pesti sakk-klub.

Tartalom.

Szöveg: Katona József. — Óda Katona József emlékeztetőre. (Kecskeméti szülőházának emléktáblával megjelölése alkalmából. 1883. ápril 16.) Dícsereket nyert pályám. *Santha Károlytól.* — A György kocsi ostora. Történeti beszély. Irtá P. *Szathmáry Károly.* — Szerémi herceg Odescalchi Arthur. — Bukovinai csángó legény és leány. (Mátkapár.) — Hadifalvi templom és iskola-lak. — Kecskeméti képek: 1. Nagyvásár-utca vége. 2. Református templom és bazár. 3. Piarista templom. 4. Ágostai templom. 5. Izraelita templom. 6. Katona József emléktáblája a kecskeméti sétányon. 7. Katona József szülőháza Kecskeméten. 8. Kecskeméti színművelő.

HETI NAPTÁR. Ápril. hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	Izraelita
15 V 63 Sz. József olt.	6 3 Jubilate	3 B 5 Nicetas	8 Mnasz.
16 H Kallist vt. L.	Arca, Karmér	4 József, Gy.	9
17 K Rozs vt. Radó	5 Theodul	10 Bajt, M.	
18 S Apolinus	Karmer	6 Entik	11
19 C Kruszezen, An. Hermog, Em.	7 Mitil. Győr.	12	
20 P Agnes, Marcell	Szulpiz	8 Herodion	13
21 S Anzelm pk	Adelar, Óda	9 Eupszik	14 S. Hag.

Holdváltásai: ☾ Holdtőle 22. 45 pk, déli 12 ó. a nálunk láthatatl. ☽ fogyatkozás.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Es kőr (epilepsia) és minden ideg-betegség levdj utján gyógyítatik dr. Kiliich specialista által, Drezdában (Sászország). — **Ezer meg ezer gyógyítás.** A párisi tudományos társaság aranyérme.

16-ik szám 1883. BUDAPEST, ÁPRILIS 22. XXX. évfolyam.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre ... 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 frt félévre ... 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt Kiföldi előfizetésekre a postaiag megterheléssel viteldi is csatlakoztatható.

GRÓF HADIK ANDRÁS ÉS A BUKOVINAI SZÉKELY TELEPEK.

Most, midőn a magyar közönség is behatóbban kezd foglalkozni külföldre züllött honfitársai sorsával s a bukovinai székely-magyar falvakból megindult a repatriálás folyamata, — nem lesz érdektelen foglalkozunk azzal a férfival, a kinek leginkább köszönhető, hogy a hazától ez elszakadni kényszerült szegény magyar nép az idegen tartományban is együtt maradt s egyesített erejével könnyebben tudott ellentállni annak az áramlatnak, mely őt, széthullva, szerteszórva, nemzetiségéből bizonyosan könnyebb szerrel kivethetné, elsöpörte s a magyar hazára nézve örökre elvesztette tette volna.

E férfi, kinek a bukovinai magyarság megmentésében oly végtetszerű szerep jutott, nem más, mint *Futaki gróf Hadik András* cs. k. tábornagy, Bácsmege örökös főispánja, a mult század hadi történelmének és kivált a hét éves háborúnak egyik legkimagaslóbb alakja; egy ősmagyar erényű, szeplőtlen jellemű hős, kortársai magasztalásának, katonái imadásának tárgya, a kit Mária Terézia királynő maga is „legjobb lovagja”-nak nevezett.

Gr. Hadik András 1710. október 10-ikén Csallóközben született. Éa volt egy régi nemes családból származott huszárkapitány: Hadik Mihálynak. Eleinte egy istenfélő nagynénje óhajára a papi pályára szánta magát, de egy napon a vidám trombitaharsogással Kolozsváron keresztülvonuló Desseffy-huszárezred toborzó asztalához lépett, mint kornet beszedődött az ezredhez. Kitűnő katona lett belőle, a középkori lovagokra emlékeztető, s 1744-ben már mint ezredessel, 1757-ben mint altábornaggyal találkoztunk vele.

A hét éves háboruban, melybe hősi pályájának fénykorá eskü, a kolini csata után kémszemlélő hadmenetet intézett *Bautzen* felé s miután ez alkalommal arról győződött meg, hogy *II. Frigyes* hadseregével *Luzáciából* ki nem mozdulhat, hogy az ut *Brandenburgon* át Berlinbe nyitva áll: rögtön elhatározta magát arra a bátor és kalandos vállalat kockáztatására, melynek kevés párja van a haditörténetben. *Hadik* a legnagyobb csöndben, de egész erélylyel azonnal hozzálátott merész terve megvalósításához, hogy Poroszországot fővárosát hadával meglepji. Az általa választott sereg a következőleg

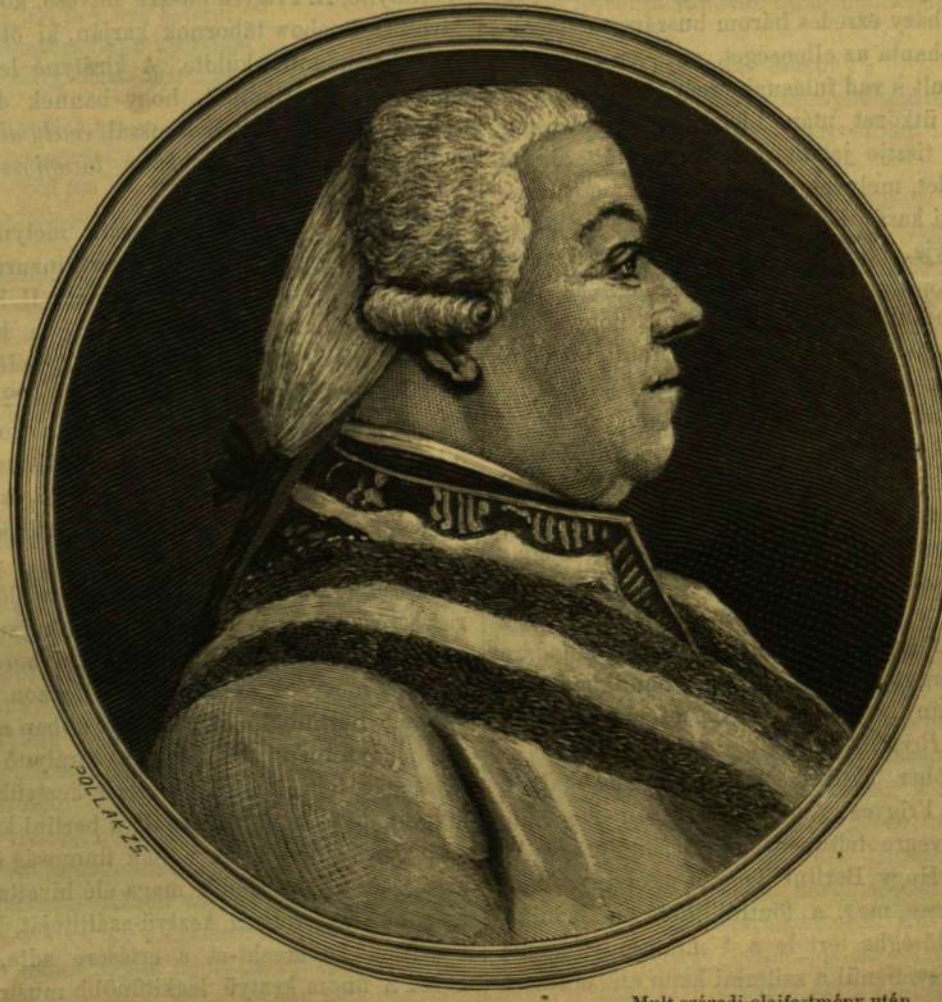
volt összeállítva: 3 huszárezred, *Babóchay* és gróf *Mitrovszky* tábornokok, 4 század drago-nyos *de Gourcey* ezredes, és 3 zászlóalj horvát és magyar gyalogság báró *Kleefeld* és *Sulkorszky herceg* ezredesek alatt, végre 2 háromfontos és 4 háromfontos ágyuból álló ütég, melyet *alvinczi Nagy Manó* pattantyus kapitány vezényelt. *Kleefeld* a visszavonulás fedezésére dandárával *Elster-wendánál* maradt vissza.

Hadik október 11-én kezdte meg menetét Berlin felé. *Ujházy* ezredes 3 század huszárral *Lucau* és *Mittenwalde* felé vette útját s mindenfelé jelentékeny hadi sereget szedett be. A porosz lakosságot rémület és ijedelem fogta el. Csak Berlinben magában nem tudtak semmit a közeledő veszedelemtől s ha elvéte fel is

merültek kősa hírek, a még *Trenck Ferkó* ideje óta rémhírben álló „pandurok” közeledtéről: a berlini nyárspolgár legfőlebb nagyot hahotázott sörös kancsója mögött.

Október 14-ikén reggel az elővédnél beosztott *Radvánszky* főhadnagy azzal a jelentéssel jött vissza, hogy az avant-garde ellenséges lovas-ságra bukkant. Egyszerűleg karabély-lövések ropogása hallatszott. *Hadik* rögtön támadásra határozta el magát s három oldalról rontott a feleje nyomuló ellenségre.

Most egyszerre csengő trombita-harsogás hangzott föl a közelben, vontatott német vezényszavak hallatszottak s terjedelmes csatavonalban rontott a burkus had előre. *Hadik* most azt véve észre, hogy az ellenség majdnem még egyszer

FUTAKI GRÓF HADIK ANDRÁS TÁBORNAGY.

MÖSSMER JÓZSEF

vásznon- és fehérnemű-raktára a „Menyasszony”-hoz. Budapest, Koronaherceg- s zsbárnu-utca sarkán 12. (báro Orczy-féle ház).

Ajánlja legnagyobb választékban legjobb minőségű rumburgi, irlandi, creasz, takács és ágylepedő-vásznait, asztalterítkeket, ágyneműt, törülközők, kávékendők, crepe- és java-takarók, asztalkendők és terítők, len- és battisz zsebkendőit, chiffon, chirting, oxford, lugszövetek, szines ruhaperkál, angol zellrek, ruha-pique, brillantin szatint legujabb mintákban. Pique- és trió-takarók, függönyök, ágyszegélyek (Gimpen) és himezett esikok; továbbá női, úri és gyermek-fehérneműk vászon és chiffonban, u. m.: ingek, nadrágok, mellények, alszökönyak, lepedők párnák, himezett és sima ágyszegélyek, harisnyák, lábtük, gallérok, kézelek, izzadság-felzivő és crepe-mellények és nadrágok Müncheni előnyomatott tárgyak kereszt-hímzésre, s mindenféle más cikkeket. — Magyarhoni gyártmány nehé damaszt, asztalneműk és törülközőkben. — Menyasszonyi kelegények legjobbosabban összeállítatnak és legjobban és legolcsóbban, ugymint megrendelések postai utánvét mellett leggyorsabban eszközöltetnek. — Leszállított árjegyzék f. é. április 1-től, ugymint minták kívánatra ingyen. — A lenneműk valódiságáért kezeskedik a cég.

ORVOSI TANÁCSADÓ
VAROSON ÉS FALUN.
SZERKESZTETTE
LENGYEL DANIEL
orvostudor,
a budapesti kir. orvos-egylet és kir. magyar terméztud. társulat tagja.
Ára füzve 1 frt 50 kr.

Nőgyegek titkára,
vagyis legujabb levelező-könyv nők számára.
Harmadik bővített kiadás.
Ára kötve 1 frt 50 kr.

Bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét legujabb termésű, kiváló finom ízű, erős „Havanna” kávéra felhívni, melyet kilonként 1 frt 70 kr-ával o. é. 3 kilós csomagokban — postai utánvétellel szállítok vidékre. — Tisztelettel 935
KOBELT GYULA,
Buda-est, Mária-Valeria utca 7. sz.
Az üzlet alapított 1799-ben.

Dr. Lengyel F.
nyir-balzsama.
Már a növényi nedv, mely a nyirből ha annak törzset megfúrjuk kifolyik, ember emlékezet óta a legkiválóbb sebszer- nek van ismerve; ha pedig e nedv a földaló utasítása szerint meg vegyi uton balzsammá dolgoztatik, majdnem csodálatos hatással bír. Ha azaz arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a követ-kező reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minek folytán az gyöngéd és fehérre válik.
E balzsam kiejemítja az arczon támaszt redőket és himlőhelye- ket, fiatal arczsint ád; a bőrnek fehérséget, gyöngéd és frisséget kölcsönöz; a legrovidebb idő alatt a seplőt, máj- foltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bőrtájt és minden egyéb bőrrszenyvet eltávolít. Egy korsóval használati uta- sítással együtt 1 frt 50 kr.; postán küldve 10 krral több.
Fő letét Magyarország számára: *József, Gyógy- szerésznél, Budapest király-utca 12. szám. Pozsonyban Piszatory Bódog, gyógyász. Temesváron Tarcsay József gyógyász. Zágrábon Mittelbach Zsigmond gyógyszerésznél*

Az általános közkedveltségben részesült mohai **ÁGNES** forrás
hazánk egyik legszénsavdúsabb **SAVANYUVIZE**
kiváló szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyeken a szervi élet támogatása s az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.
Borral használ a már is kiterjedt kedveltségnek örvend.
Forrásleírások kívánatra ingyen szolgáltatnak.
Friss töltésben mindenkor kapható **ÉDESKUTY L.**
m. k. udv. szállítónál; Budapest, Erzsébet-tér 7.
Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedés- ben és vendéglőben.

Ma érkezett
25,590 rf legjobb minőségű gyapjuszövet
egész öltönyökre!
A brni egyesült posztóipar-testületől mesés olcsón, majdnem ingyen
1 egész öltöny 4 rőf legjobb minőségű gyapju- szövet csak 4.55
1 egész öltöny 4 rőf egészen finom gyapjuszö- vet csak 5.90
1 egész öltöny 4 rőf a legfinomabb és lelege- gansabb most csak 7.90
Lghn. fekete brslán. perovien szalon-öltönyre 4 rőf.22 frt helyett most csak 8.90
Továbbá
5000 db 1/4 nagys. legfin. gyapju plaidkendő drbja csak 5.95
5000 db 1/4 nagys. legfin. gobelin ripszagy- terítő drbja most 2.75
5000 db 1/4 nagys. igen elegans valódi diszvir. ágyterítő bojtalt drbja csak 3.25
5000 db legfin. szín. oxford, creton vagy finom fehér chiffon-ing, bélelt mellék csak 1.35
5000 db legfin. lelegeg. szín. czeppir, madapol, vagy legfin. doubl chiffon-ing csak 1.65
2300 db lelegeg. fehér szalon-ing sima vagy himezett mellék most csak 1.85
A lelegegansabb nyak- és zsebkendők fél áron.
Kapható **SCHILLER L.-nél**
a szép menyasszonyhoz SZ.-FEHÉRVÁROTT
Csomagolás ingyen!
Vidéki rendelémények azonnal és legpontosabban teljesítették.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható:
MONDÁSOK
AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL.
KIEGYZETGETTE
GREGUSS ÁGOST.
TOLDALÉK.
MONDÁSOK A MESÉKBŐL.
Ára vászonba kötve. 1 forint.

Az első és legnagyobb török törülköző-gyár legközelebbi nagy liquidációja alkalmával a gyártmányok óriási mennyiségét vásároltam meg és csak **3 frt 50 kr.-ért küldök 12 db török törülközőt** melyek ezélt há-omszor ennyibe kerültek. E jeles minőségű török törülközők, melyeknek mindgyike külön öszveállított, vörös bordúrral és rojtjal van ellátva, nagyon alkalmasak fro- tírozásra is, használatuk igen praktikus és szép, ér éke: aján- dékot képeznek. Min-en takarékos és praktikus gazdasásony, valamint minden gondos családja bizonyára sietni fog e törül- közőkből rendelni, annál is inkább, miután 6 törülközőt is küld- kök mindenkinék 1 frt 75 krnyi, említsére állig méltó árnak után vétele vagy előleges beklüése mellett. Levél vagy távirati czim **CH. KANN General-Exportation**
BECS, II., Leopold asse Nr. 11. 928

A TITOK, mely családomban már közel 50 év óta öríztek: a hatásában felülmhatatlan **MELUSINE** hajnövesztő kenőcs készítése. 958
Ezen hajkenőcs, mely a budapesti vegyteni kísérleti in- tézet vegytan-professzora Liebermann Leó ur által megvizs- gálva, jónak találtatott, gyógyhatásos, tökéletesen ártalmat- lan szerekből van készíve. Általa még a leggyengébb haj- talaj is megerősítetik, a haj a késő aggkorig természetes üdenégben megtartatik, megóvatik az időelőtti megöszüléstől. A fej- korlát tökéletesen el- távolítja, a f-jbört tej- fehérség tisztítja, s ez által számtalan fej- betegségek elejét ve- lam kapható. — Egy tégegy ára frt 1.50, az üres tégegyek a teli tégegyek vételénél 15 kr-ával visszavátatnak. — Vidéki megbízások postautánvét mellett pontosan teljesítetnek. „MELUSINE” fogporom, tiszta növényi alkatrészekből ké- szítve, a fogaknak fényes fehérséget kölcsönöz, fogkövet, va- lamint a száj minden kellemetlen szagát eltávolítja. Külön- sen beteg fogaknál nem elégé ajánlható, ugyanis edzi a foghúst, megöriz fájdalomtól, sőt a gyuladás által már fe- kete fogakat is meggyógyítja idővel. A ki csak egyszer ki- sérlette meg „Melusine” fogporomat, azt bizonyosan más ilyenmú készítményeknél nagyobbra fogja becsülni. Egy do- boz ára 50 kr. o. é. Két dobozál kevesebb nem küldetik.
A védjegy különösen megfigyelendő.
Hausner Róza, Budapest, VIII., Sándor-utca 7.

WINKLE NÁNDOR
üveg-, tükör- és képeret-raktára
ajánlja leszállított árak mellett gazdagon f. szerezett **üveg- és tükör-raktárát**, legnagyobb választékban minden- nemű legujabb **képereteket**, továbbá legszebb griczi aranyhálak, hozzá való különbözőbe halartok, és régi hírbn álló padolat-fénymázt használati utasítással. — Kívánatra árjegyzékkel bérmentve szolgálok.
WINKLE NÁNDOR üveg-, tükör- és képeret-raktára,
Budapest, kigy-utca (Párisi ház.) 964

Kérem! Figyeljünk!
Törvényes felmondás folytán kénytelen vagyok **kendő és szövetáru** gyári raktáromat feladni.
Könélfogva egész női kendő-raktáramat, mely 12.000 darab női 854
téli nagy kendőből áll, eladom, darabját **csak 1 frt-ért.**
Ezen nélkülözhetlen nagy kendőknek minden föl- tűnő dicséretétől tartózkodom.
Ezen nagy női kendők **verseny-kendő** név alatt, mindenütt ismeretesek, pompás színekben és fran- czia legujabb divatos árnyalatu kivitelben, mint: **vörös, fehér szürke, drapp, skót, tőrök, barna, fekete, kockás minden színvegyülékkel, kék s szivárvány színekben** s míg a készlet tart, készpénz vagy utánvét mellett szolgáltatnak ki.
Ha valaki valóban olcsó, nélkülözhetlen kendőt akar, akkor tüstént forduljon az alantirt czimhez.
Nélkülözhetlenek e kendők minden nőnek, **házban, utcán, sétán, gyógy-helyeken kertben, mezőn és erdőben, valamint uton.**
Czím:
Wiener Tücher-Industrie
Wien, I., Kolowratring Nr. 9.